

ACC. N:R

M. 16939:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det fanns hökerier i nästan varenda färstu då i början av 1900-talet. 2 hus räckte för att ett hökeri skulle klara sig, så de.

Jag bodde på Grynmalaregatan, där nere fanns hökerier i vartenda gathörn.

Omkring 1900 fanns det väl ca 20 hökerier i området från Lilla Tyvärgatan ned till Esplanaden. Dessutom var en mängd hökerier i Tomegapsgatan, på Hjortgatan och där.

Ute på väster fanns det också en massa hökerier i källaren. Jag kommer ihåg där ute hur det låg 3 hökerier där 2 gator korsades, dessutom låg det ett hökeri bara en liten bit därifrån. Ute på Väster bodde också arbetare, liksom nere i Gamla stan.

Papegojlyckan var inte så tätbebyggd då, husen låg mer kringstrött där. I Spoletorp fanns två hökerier, dit brukade jag fara med tidningar.

Nere i Gamla stan låg en stor fabrik, Bindgarnsfabriken. De som arbetade där, ensamma karlar t ex, brukade köpa färdiglagad mat, i hökerierna. Nästan alla hökerierna hade lagad mat, fast alla hade inte lika mycket förstås, det var svinfötter, stekt potatis, stekt sill, enkelt. Hökarna lagade alltid en massa själva, som de sålde.

När de lagade sin egen mat t ex gjorde de så mycket att det blev över som de sålde.

Knäck sålde de i små strutar, men den lagades av en speciell knäckgumma, som gick omkring i hökerierna och sålde.

ACC. N:R M. 16939:2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Efter första världskriget fortsatte hökerierna att blomstra, men på 20-talet dominerade de inte så mycket. Folk fick bättre betalt, de behövde inte längre köpa så små mängder som man kunde göra i hökerierna.: 1 mått kaffe t ex, Så kom ju kooperationen. Då den kom igång på 20-talet konkurrerade den nog ut.

Titelns upphörande: Ja, hökartiteln den försvann ju. Det var kanske när de gamla dog och en ny öppnade affär, då ville inte han kalla sig hökare. Hökare var inget skällsord. Man kallade hökarna alltid vid förnamn: Marna hökare, Kersti hökare. Aldrig vid efternamn. Liksom man så Karl Skomakare, Nils Snickare.

Skylt : Ja, de hade skylt, men jag kan aldrig minnas att det stod hökeri på. Matvaror brukade det stå.

Kredit: Det var vanligt att folk köpte på kredit: de betalte varje fredag då de fick sin lön.

Ofta var hökeriet en binäring. Det var en eller två människor som hade hökeri. De blev nog aldrig förmögna på det. Oftast var det nog ensamstående som hade hökeri. Det förekom sällan att de utökade sitt hökeri, och att de flyttade upp till stan och öppnade större affär där kan jag aldrig minnas. Det förekom nog att ett hökeri gick i arv från far till son. Oftast var de långvariga hökerierna. En och samma person hade hökeriet länge. Fast det hände ju att de gick i konkurs, men det var mer sällan.

Ibland kunde ett hökeri ha biträden, t ex Marna Bengtsson på Lilla Tvärgatan: hon hade både biträde och ibland sin sondotter som expedit. men hennes hökeri

var finare, välsorterat. Det var mycket kunder där. Larsson på Tomte-
gatsgatan, det var också en fin affär: nästan för fin för att kallas hökeri,
de hade ju mycket finare kunder från kvarteren däruppe, och studenter.

Perssons hökeri på Bredgatan var ju också en stor och fin affär. Väl
sorterad. De hade t o m bönder som kunder fast han kallades hökare
Persson i alla fall. Den inredningen där var nog den ålderdomligaste och
ursprungliga som finns kvar..

VAROR: De sålde allt som hörde till hushållet. En del hade t o m finare
bakelser och kakor, men annars var det ju alls ingen lyxmat. Av konser-
ver fanns det nästan bara ansjovis. Bier, porter, lemonad.

KOL: En del sålde i större partier men många tog av sin egen kol när
folk ville köpa.

Vykort, frimärken, Tråd, nålar, ej spik.

Inte alla hökerier hade mjölk, mjölken måste varaⁱ ett särskilt rum. Det
var bestämt så redan omkring 1900. På Lillia Tvärgatan var det 2 som
hade mjölk. Mjölken kom från mejerierna i stan (2 st, Andelsmejeriet
och Lunds mejeri) en gång på morgonen och en gång på kvällen. Den kom
i en skåpvagn, som stannade här och där och pinglade i en klocka, som
fiskbilen nu för tiden. De hökerier där det fanns mjölk och de speciella
mjölkaffärerna (som bara sålde mjölk), bröd och karameller) blev sam-
lingsplatser för folk. När de stod och väntade på att mjölkvagnen skulle
komma, den kom ju alltid vid olika tider.

ACC. N:R M. 16939:4

Många gånger: i de flesta fall, ägde hökaren själv huset han hade affären i, det skulle inte löna sig annars. Ofta tog de ena rummet i en tvårums-lägenhet.

Omändringar p g a hälsovårdsmyngheterna: Det blev bestämt att man inte fick på direkt in i affärslokalen från lägenheten.

Kersti Hökare på Lilla Tvärgatan (hade hökeri där till 1903) slog igen sin dörr mellan lägenheten och affären och öppnade en ny som gick genom en tambur in i boningsrummet.

Inget av hökerierna var jämförbart med speceriaffärerna i stan. Speceriaffärerna hade finare lokaler, var mer sorterade och hade finare kundkrets.

I hökerierna delades inte ut julklappar, eller presenter på lördagarna som i andra affärer. Det hade de inte råd med.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

ACC. N:R M. 16939:5.

Lunds Dagblad 7 dec 1946 - Gösta Fältström

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hökare, torgoriginal och fröjdeppor i sekelskiftets Lund

SKYLT: Lilla Tvärgatan: enkel skyltreklam "MOR LUNDGRENS MATVARU-
OCH DIVERSEAFFÄR",

Sålde allt ifrån vin, öl, hemlagad sylta, fotogen och knappnålar.

Nästa hökare fanns i gården numro 8: Måns Svensson: Han och dottern stod
i affären. Kunder: mest gamla ungarlar och vandrande gesäller, matvaror av
alla slag.

I huset nr 11, fyra trappsteg upp höll Kersti Hökare till. Ingen bestämd
stängningstid. Senap, kaffe, kol.

Marna Bengtssons hökeri i nummer 12 skilde sig från de övriga genom sin
rikare sortering. bl a Wahlboms äppeltårta och Evas snäckor.

Nr 15 Jöns Nils Hökare, Folkets tidning, rusning på eftermiddagen då tidningen
kom.

Fortsättningen av gatan var mera tunnsådd med hökerier, dock fanns två:
"Jungfruns" i nr 31 och Sundborg i korsningen av L:a och St Tvärgatan.